

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA SLOVENISTIKO

TJAŠA ŠTERK

**Pravorečna primerjava TV-dnevnika na RTV Slovenija in Novic
na lokalni televizijski postaji Vaš kanal**

Diplomsko delo

Mentor:izr. prof. dr. Hotimir Tivadar

Univerzitetni študijski program prve
stopnje: slovenistika, dvodisciplinarni

Ljubljana, 2017

ZAHVALA

Zahvaljujem se svojim staršem, ki so mi omogočili študij in mi stali ob strani. Hvala vsem prijateljem za sodelovanje pri nastajanju diplomskega dela in vso spodbudo. Zahvala gre tudi profesorju dr. Hotimirju Tivadarju za pomoč pri izdelavi diplomske naloge.

Izvleček

V svoji diplomski nalogi sem analizirala govor štirih voditeljev slovenskih informativnih oddaj. Za pravorečno primerjavo sem si izbrala dve medijski hiši, in sicer RTV Slovenija in Vaš kanal, iz vsake sem vzela po dva govorce. Posnetki so bili vzeti iz arhiva oddaj, ki je dostopen na spletu, za potrebe analize pa sem jih preuredila v programu Audacity. Zanimalo me je, koliko pravorečnih napak se pojavi v oddajah in kakšne so razlike med medijskimi hišami. Opravila sem tudi intervjuje z vsemi štirimi govorci, v svojo raziskavo pa sem vključila tudi raziskovalno skupino, ki jo je sestavljalo šest študentov različnih študijskih smeri.

Ključne besede: pravorečje, Radiotelevizija Slovenija, Vaš kanal, raziskovalna skupina

Kazalo

1 Uvod.....	6
1.2 Namen, hipoteze in metode dela	6
1.3 Kratak pregled razvoja slovenskega medijskega govora	6
2 Predstavitev medijskih hiš	7
2.1 RTV Slovenija	7
2.1.1 Oddaja Dnevnik.....	8
2.2 Vaš kanal	8
2.2.1 Novice.....	8
3 Predstavitev govorcev	9
3.1 Govorec mG1.....	9
3.2 Govorka žG1	9
3.3 Govorec mG2.....	9
3.4 Govorka žG2.....	10
4 Analizirani govorcev in njihov odnos do pravorečja	10
4.1 S čim si pomagajo?	10
4.2 Gledalci in njihovo zaznavanje pravorečnih napak.....	11
4.3 Medijske hiše in njihov trud za knjižni jezik	11
5 Analiza posnetkov	12
5.1 Analiza govorca mG1	13
5.2 Analiza govorka žG1	13
5.3 Analiza govorca mG2.....	14
5.4 Analiza govorka žG2.....	14
5.5 Naglaševanje števnikov na -najst.....	15
6 Perceptivna (anketna) analiza izbranih posnetkov	15
6.1 Pokrajinska pripadnost	15
6.2 Prepoznavanje pravorečnih napak.....	16
6.2.1 Posnetek govorca mG1	16
6.2.2 Posnetek govorca mG2	17
6.2.3 Posnetek govorka žG1	18
6.2.4 Posnetek govorka žG2	19
6.3 Prepoznavanje narečne pripadnosti analiziranih govorcev	19
6.3.1 Govorec mG1	20
6.3.2 Govorec mG2.....	20

6.3.3 Govorka žG1	21
6.3.4 Govorka žG2	21
6.4 Povprečna gledanost lokalne v primerjavi z nacionalno televizijsko postajo	22
6.5 Vpliv narečja v javnem govoru	23
7 Preverjanje hipotez.....	24
8. Zaključek	26
9. Viri in literatura	27
10. Priloge	28
10.1 Vprašalnik za perceptivno (anketno) analizo	28

1 Uvod

V svoji diplomski nalogi sem se lotila pilotne raziskave govora v sodobnih medijih. Naredila sem pravorečno analizo oddaje Dnevnik na TV Slovenija 1 in Novic na Vašem kanalu. Za slušno analizo sem iz vsake medijske hiše vzela po 2 govorca, enega moškega in eno žensko. Posnetke sem pridobila na spletnih straneh medijskih hiš. Posnela sem jih s pomočjo programa Audacity, za analizo pa sem uporabila program Praat.

1.2 Namen, hipoteze in metode dela

S svojo raziskavo sem želela ugotoviti, koliko pravorečnih napak se povprečno pojavi v oddajah, ki spadajo med najbolj gledane in katere napake to so. Zanimala pa me je tudi primerjava med nacionalno in lokalno televizijo. Osnovna metoda je bila slušna analiza s stališča pravorečja in jezikovne zvrstnosti (zaznavanje narečnosti).

Moje hipoteze pred začetkom raziskave so bile:

H1: V oddaji Dnevnik na RTV Slovenija bo manj pravorečnih napak kot v oddaji Novice na Vašem kanalu.

H2: Pri nobenem izmed govorcev ne bo slišna narečna pripadnost govorca.

H3: Voditelji informativnih oddaj poznajo in pri svojem delu tudi uporabljajo pravorečne priročnike.

H4: Gledalci zaznajo pravorečne napake govorcev, govorci pa se tega zavedajo.

H5: Skrb za pravilen izgovor besed se v medijih povečuje.

H6: Mladi bolj spremljajo nacionalno televizijo kot lokalno.

Pri svoji raziskavi sem za dosego ciljev opravila tudi intervjuje z vsemi štirimi govorci ter slušni preizkus s šestimi študenti različnih študijskih smeri, starimi od 22 do 24 let. S pomočjo opravljenih intervjujev z govorci sem si pomagala pri dokazovanju tretje, četrte in pete hipoteze, preizkus s študenti pa mi je pomagal pri dokazovanju hipotez dve, štiri in šest.

1.3 Kratek pregled razvoja slovenskega medijskega govora

Lahko bi rekli, da je glavna naloga pravorečja zapisovati in "ugotavljati normativni izgovor na osnovi znanstvenega raziskovanja, ki mora biti utemeljeno z relevantnim gradivom in njegovo ustrezno obravnavo." (Tivadar 2003: 15-16)

O začetkih slovenskega pravorečja lahko govorimo šele po letu 1848, saj je bila slovenščina šele takrat priznana kot eden izmed enakopravnih jezikov Avstro-Ogrske. Pričela se je uveljavljati v šolah, časnikih, literaturi, parlamentu, skratka na vseh področjih. Jezikoslovci pa so prepričani, da je imelo pravorečje že o nekdanj premalo vidno vlogo in je ves čas ostajalo v senci pravopisa.

Slovenski govor se je v slovenskem medijskem prostoru pričel širiti najprej leta 1928, ko je s svojim delovanjem začel Radio Ljubljana. Imel je velik vpliv na oblikovanje norme slovenskega knjižnega jezika ter na celoten narod. Druga prelomnica v medijskem prostoru pa se je zgodila leta 1968, ko so prvič predvajali televizijski dnevnik v slovenščini (Tivadar 2005: 209). Radio Ljubljana se je kasneje preimenoval v Radio Slovenija. Od leta 1991 velja za nacionalni radio, ki deluje v sklopu javnega zavoda Radiotelevizije Slovenije. (Tivadar 2008: 27)

Na začetku so bila besedila vnaprej pripravljena in skrbno prebrana, zato so govorniki govorili zelo knjižno. Sčasoma pa se je uveljavilo branje s TV-bralnika (t.i. "trotlbobna") in gledanje gledalca v oči, kar je dajalo vtis nebranja. Radijski in televizijski jezik sta se začela približevati govorjenemu in ne več samo branemu. Televizije so vključevale dosti javljanj v živo, kar je pripeljalo do večje sproščenosti v govoru in posledično tudi do pojavljanja pravorečnih napak.

2 Predstavitev medijskih hiš

Za svojo raziskavo smo izbrali primerjavo slovenske nacionalne televizije RTV Slovenija, in sicer smo analizirali oddajo Dnevnik, predvajano na TV Slovenija 1. Njihov program je zelo raznovrsten, večinoma pa je poudarek na kulturnih, zabavnih ter informativnih oddajah. Za primerjavo smo vzeli eno izmed lokalnih medijskih hiš, in sicer medijsko hišo Vaš kanal ter njihovo oddajo Novice. Njihov program sestavlja več informativnih oddaj, imajo tudi posamezne oddaje, ki se navezujejo le na določeno regijo.

2.1 RTV Slovenija

Radiotelevizija Slovenija je javni zavod, ki državljanom Republike Slovenije in Slovencem po svetu ponuja veliko raznolikih vsebin. V skladu z zakonom o RTV Slovenija pripravlja pet televizijskih in osem radijskih programov. Med drugim ponujajo televizijske programe tudi za avtohtono italijansko in madžarsko narodno skupnost, za slovenske izseljence in zdomce ter romsko etnično skupnost. Imajo tudi poseben nacionalni televizijski program namenjen

neposrednim prenosom in predvajanju posnetkov sej Državnega zbora Republike Slovenije. Do njihovih vsebin je mogoče dostopati tudi preko internetne strani, kjer je uporabnikom na voljo tudi prosto dostopen arhiv oddaj (Vir: RTV Slovenija). Po zakonu morajo posvečati posebno pozornost razvijanju splošne, politične in tudi jezikovne kulture (Zakon o RTV Slovenija, 4. člen).

Radiotelevizija Slovenija svojim zaposlenim omogoča strokovna usposabljanja za vse oblike javnega in medijskega nastopanja in komuniciranja. Imajo šolo radijskih govorcev, kjer govorce poučujejo v skladu z veljavnimi glasoslovnimi deli. Njihov govor je, kljub učenju branja na knjižni način in zbornu, približan pogovornemu, saj je tak govor poslušalcem bližji. (Vir: RTV Slovenija)

2.1.1 Oddaja Dnevnik

TV Dnevnik je najstarejša dnevnoinformativna televizijska oddaja v slovenskem jeziku. Predvajajo jo že od leta 1968. Je ena izmed enajstih dnevnoinformativnih oddaj Informativnega programa Televizije Slovenija. Pri njenem nastajanju sodelujejo voditelji, uredniki, novinarji, dopisniki na tujem in po Sloveniji, novinarji športnega in kulturnega uredništva ter meteorologi iz Agencije Republike Slovenije za okolje. Oddaja TV Dnevnik se na TV SLO 1 predvaja vsak dan ob 19. uri, pri vodenju oddaje pa se izmenjuje več voditeljev.

2.2 Vaš kanal

Televizija Vaš kanal je največja regionalna televizija v Sloveniji. Z digitalnim signalom pokrivajo območje med Karavankami in Kolpo, njihov program pa je viden po celotni Sloveniji. Pokrivajo območja osrednje Slovenije, Dolenjske, Posavja, Bele krajine, Notranjske, Zasavja, Gorenjske ter dele obmejne Hrvaške. Delujejo od leta 1990, v svojem programu pa imajo več kot 30 lastnih oddaj. Ena izmed najbolj gledanih je dnevno-informativna oddaja Novice.¹

2.2.1 Novice

Dnevno-informativna oddaja Novice je na sporedu vsak dan od ponedeljka do petka ob 18.45. V njej predstavijo najpomembnejša dogajanja. Pri ustvarjanju oddaje sodelujejo novinarji na terenu ter voditelji v studiu. Pri vodenju oddaje se izmenjuje več voditeljev.²

¹ Vir: Vaš kanal.

² Vir: Vaš kanal.

3 Predstavitev govorcev

Za svojo analizo smo si izbrali štiri govorce, dva moška in dve ženski. Analizirali smo govor enega moškega in ene ženske voditeljice oddaje Dnevnik na RTV Slovenija, ter govor enega moškega in ene ženske voditeljice oddaje Novice na Vašem kanalu. V raziskavi smo govorce označili z oznakami mG1 in mG2 za moške voditelje ter žG1 in žG2 za ženske voditeljice. Z vsemi štirimi govorci smo opravili intervju, kjer smo jih med drugim prosili, da povedo nekaj o sebi in svojih televizijskih začetkih, saj se je to zdelo pomembno za našo analizo.

3.1 Govorec mG1

Novinar prihaja iz Bele krajine, natančneje iz Metlike. Diplomiral je na Fakulteti za družbene vede na programu Politologija, smer Mednarodni odnosi. Magisterij je opravil na isti fakulteti, na programu Ameriške študije. Na RTV-ju je pričel delati že kot študent, leta 1999, najprej kot mlajši dežurni v zunanjepolitični redakciji. Na Radiu Slovenija je opravil jezikovno izobraževanje in napredoval v dnevnega redaktorja. Zadnja leta dela v notranjepolitični redakciji Televizije Slovenija, poleg vodenja Dnevnika pa kot novinar pokriva tudi zunanjo politiko. Pripravil je tudi dve dokumentarni oddaji Slovenija à la Greta Garbo in Arbitraž. Oddajo Dnevnik vodi od leta 2008, občasno pa je vodil tudi referendumsko volilna srečanja in pogovorne oddaje.

3.2 Govorka žG1

Novinarka in voditeljica je doma iz Nove Gorice. Študirala je na ljubljanski Filozofski fakulteti, kjer je diplomirala iz slovenskega in italijanskega jezika, magistrirala pa je iz sociologije kulture. Z novinarskim delom je pričela na Radiu Študent, nadaljevala pri tedniku *Mladina*, nazadnje pa se je zaposlila na RTV Slovenija. V letih od 2003 do 2005 je vodila večerno informativno oddajo Odmevi, leta 2007 pa je postala voditeljica dnevno-informativne oddaje Dnevnik. Od septembra 2016 naprej vodi Dnevnik samo še med vikendi. Delovala je tudi kot dopisnica RTV Slovenija iz Italije in Vatikana, o italijanskem kulturnem in političnem življenju pa je izdala tudi nekaj knjig.

3.3 Govorec mG2

Voditelj Novic je doma iz Novega mesta oziroma njegove neposredne okolice. Je diplomant ljubljanske Fakultete za družbene vede, in sicer je uspešno dokončal študij novinarstva. Na Vašem kanalu je začel delati leta 2005 v okviru novinarske prakse, od leta 2009 je tam tudi redno zaposlen. Njegovo delo zajema vse, od terenskega dela do urednikovanja in voditeljstva. Kot voditelj Novic deluje že od leta 2010.

3.4 Govorka žG2

Voditeljica prihaja iz Trebnjega, kjer stanuje še danes, je univerzitetna diplomirana novinarka. Na začetku svoje kariere je delala za *Dolenjski list* in trebanjsko občinsko glasilo. Pripravljala je tudi prispevke za časnike *Dobro jutro*, *Žurnal24* in *Žurnal*, občasno pa je napisala tudi prispevke za posamezne tiskane medije, kot je *Glas gospodarstva*. S televizijo Vaš kanal je začela sodelovati leta 2006, od leta 2012 naprej pa je tam tudi redno zaposlena. Kot voditeljica se je prvič preizkusila v oddaji Posavski obzornik, kjer se je napovednike prispevkov snemalo na terenu. Voditeljica studijske oddaje je prvič postala leta 2011, od leta 2015 pa je tudi ena od voditeljev dnevno-informativne oddaje Novice.

4 Analizirani govorniki in njihov odnos do pravorečja

Odločili smo se, da za potrebe svoje diplomske naloge z vsemi štirimi govorniki opravimo intervju. Zanimalo nas je, od kod prihajajo, kaj so po izobrazbi, koliko časa že opravljajo delo novinarja in kako se na vodenje oddaje pripravijo ter kakšno je njihovo mnenje o javnem medijskem govoru. Z njimi smo stopili v stik preko elektronske pošte, kamor smo jim poslali vprašalnik.

4.1 S čim si pomagajo?

Zanimalo me je, kako si voditelji informativnih oddaj pomagajo pri reševanju pravorečnih zagat.

Govorec mG1 pravi, da ima med delom na namizju računalnika vedno odprte slovarje za pomoč, pomagajo pa jim tudi lektorice, ki jim svetujejo pri nejasnostih in jih opozorijo na napake. Velikokrat jim v sama besedila (napovedi) tudi napišejo naglase. Govorka žG1 je povedala, da v zagati vedno pokliče lektorico in se z njo posvetuje o rešitvi, pri svojem delu pa uporablja tudi *Slovenski pravopis* in *Slovar slovenskega knjižnega jezika*.

Voditeljica Novic na Vašem kanalu, v nadaljevanju žG2, pravorečno pravilnost besed največkrat preveri na spletni obliki *Slovenskega pravopisa* in *SSKJ*-ja. Kadar jo zanima pravilen izgovor krajevnih imen, pa se pogovori z dopisniki in novinarji s tistega območja. Pri svojem delu pa uporablja tudi leksikon *Slovenska krajevna imena*. Tudi govorec mG2 iz Vašega kanala pri svojem delu uporablja iste priročnike kot govorka žG2.

4.2 Gledalci in njihovo zaznavanje pravorečnih napak

Zanimalo nas je, kako novinarji gledajo na gledalce in njihovo zaznavanje oziroma (ne)sprejemanje pravorečnih napak.

Voditeljica Dnevnika žG1 je mnenja, da gledalci ujamejo vsako napako. Sama pravi, da je ravno zato pri svojem delu rada zelo previdna in besede, za katere ni prepričana, kako se pravilno izgovorijo, raje preveri. Tudi voditeljica Novic žG2 se zaveda, da gledalce napačno naglašene besede zmotijo. Po njenem mnenju so gledalci še posebej občutljivi na napačno izgovorjena krajevna imena. Prepričana pa je, da gledalce Vašega kanala ne zmoti, če v voditeljevem govoru zaznajo dolensko, belokranjsko ali posavsko narečje.

Novinar mG1 pravi, da mu včasih gledalci po oddaji tudi pišejo ali ga pokličejo in ga opozorijo na napačno naglašene besede. Velikokrat gledalce zmotijo sicer pravilno naglašene besede, ker sami menijo, da je prav drugače. Največkrat se to dogaja pri izgovoru krajevnih imen. Govorec mG2 je mnenja, da pravorečne napake zaznajo tisti, ki bolj pozorno poslušajo oddajo. Skupaj z drugimi voditelji si je enoten, da napake poslušalce zagotovo zmotijo in se zato ne bi smele pojavljati.

4.3 Medijske hiše in njihov trud za knjižni jezik

Voditeljem smo zastavili tudi vprašanje, koliko se po njihovem mnenju medijske hiše v Sloveniji (s poudarkom na obravnavanih dveh, torej RTV Slovenija in Vaš kanal) trudijo za uveljavitev knjižnega jezika v javnem govoru.

Govorec mG1 je prepričan, da si nacionalna medijska hiša prizadeva za ohranjanje izgovora na visoki ravni, drugače pa je po njegovem mnenju na komercialnih radijskih postajah. Govorca moti predvsem popačenost jezika, ki se vse več pojavlja. Po njegovem mnenju se lahko v pogovornih in zabavnih oddajah uporablja manj strog knjižni jezik, drugače pa je pri poročilih – tam bi si morali vsi prizadevati za pravilno izgovorjavo in naglaševanje besed.

Novinarka žG1 je mnenja, da so medijske hiše popolnoma opustile trud za pravilno izgovorjavo. Po njenih izkušnjah vodstvo zaposluje vse manj lektorjev, novinarjev pa ne pošiljajo na govorne vaje. Povedala je še, da se ji zdi skrb za jezik še posebej slaba na lokalnih postajah, kjer po njenih besedah prevladujeta narečna in slengovska izgovorjava.

Govorec mG2 je mnenja, da je trud za pravilno knjižno izreko prisoten, še posebej pri televizijskih in časopisnih medijih. Meni pa, da imajo, kar se pravilnega izgovora tiče, precej bolj ohlapna pravila na lokalnih radijskih medijih.

"To je popolnoma odvisno od medijske hiše," pa pravi voditeljica žG2 v svojem odgovoru v intervjuju. Po njenem mnenju se za uveljavitev knjižnega jezika trudijo le še na nacionalni televiziji, torej na RTV Slovenija. Komercialni mediji pa na skrb za pravilen izgovor največkrat pozabljajo.

5 Analiza posnetkov

Analizirali smo govor dveh voditeljic in dveh voditeljev iz oddaje Dnevnik na RTV Slovenija in Novice na Vašem kanalu. Moške govorce smo poimenovali z mG1 in mG2, ženske govorka pa z žG1 in žG2. Prvi govorec (mG1) in prva govorka (žG1) sta voditelja Dnevnika na RTV Slovenija, drugi govorec (mG2) in druga govorka (žG2) pa sta voditelja Novic na Vašem kanalu. Posnetke vseh štirih govorcev smo dobili v javno dostopnem arhivu oddaj na spletni strani RTV Slovenija in spletni strani Vašega kanala. Za potrebe svoje analize smo posnetke posneli in priredili s pomočjo programa Audacity, za analizo pa smo uporabili program Praat.

Vsak posnetek vsebuje napovednik in nadaljevanje oddaje, iz posnetkov smo izločili govor drugih novinarjev in intervjuvancev. Prvi posnetek je posnetek oddaje Dnevnik, in sicer iz dne 13. 1. 2017, traja pa 493,14 sekund (8,2 minute). Oddajo vodi moški govorec, kasneje v analizi označen z mG1. Na drugem posnetku govori ženska govorka, označena z žG1. Tudi tukaj gre za posnetek iz oddaje Dnevnik, ki je bil predvajan 19. 2. 2017. Posnetek je dolg 409,88 sekund (6,8 minut). Tretji posnetek je iz dne 16. 2. 2017, gre pa za posnetek oddaje Novice na Vašem kanalu. Oddajo je vodil moški govorec, označen z mG2. Posnetek traja 199,83 sekund (3,3 minute). Tretji posnetek je prav tako posnetek oddaje Novice, ki jo je vodila ženska govorka, označena z žG2. Posnetek je iz dne 7. 2. 2017 in traja 193,68 sekund (3,2 minute).

V analizi smo se osredotočili na iskanje pravorečnih napak, saj so to reprezentativne in pripravljene oddaje. Poleg tega gre za pretežno brane oddaje. Zapisali smo tudi transkripcije vseh štirih posnetkov. Odločili smo se za zapis transkripcij brez ločil. Vse podatke o pravilnem naglaševanju besed smo pridobili iz priročnikov na spletnem portalu Fran ter v

knjižnih izdajah *Slovenskega pravopisa*, *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* in *Slovenske slovnice*.

5.1 Analiza govorca mG1

Najprej smo analizirali govor moškega voditelja oddaje Dnevnik na RTV Slovenija. Pričakovali smo, da bo tukaj napak malo oziroma skorajda nič. V napovedniku voditelj ni napravil nobene pravorečne napake. Prvo pravorečno napako smo odkrili na 98,61 sekundah (1,64 minutah) posnetka v izgovoru besede *popoldneva*.

Govorec je besedo naglasil na drugem o-ju, in sicer dolgo in ozko. Fonetični zapis izgovora bi izgledal takole: [po'po:ɹdneva]. Beseda *popoldan* ima v imenovalniku ednine po *Slovarju slovenskega knjižnega jezika* predviden izgovor z ostrivcem na drugem o-ju, tj. [po'p:óudan], medtem ko v *Slovenskem pravopisu* najdemo obliko s strešico na drugem o-ju, torej [po'pô:udan]. Oba jezikoslovna priročnika pa kot pravilno rodilniško obliko navajata izgovor z ostrivcem na e-ju. Pravilno bi torej morala biti beseda *popoldneva* naglašena tako: [popoud'n:éva].

Naslednja pravorečna napaka se je pojavila na 209,88 sekunde (3,49 minut) posnetka. Šlo je za besedo *Bovec*. Poznamo več variant fonema /v/, glede na *Slovenski pravopis* pa bi ga v primeru besede *Bovec* morali izgovoriti zobnoustnično, saj velja pravilo da, "zobnoustnični v izgovarjamo samo pred samoglasnikom iste besede (*vino*, *Sava*, *vas*, *vulkan*, *vrt* [vørt])" (*Slovenski pravopis* 1994: 81). V primeru besede *Bovec*, se zvočnik v nahaja med dvema samoglasnikoma. Govorec mG1 je besedo sicer pravilno naglasil, torej [bôvɛc], izgovor v-ja pa je bil napačen. Novinar je besedo izgovoril kot [bôɹɛc], kar je neustrezen izgovor.

V celotnem posnetku oddaje smo odkrili samo ti dve napaki. Govorec je govoril pravilno knjižno, tudi ko se je pogovarjal z gostom.

5.2 Analiza govorce žG1

Glede na prvo poslušanje posnetka in poznavanje govorce, sem tudi tukaj pričakovala, da bo napak izredno malo oziroma skorajda nič. Analiza ženske govorce, označene z žG1, je pokazala le eno pravorečno napako. Gre za govorko medijske hiše RTV Slovenija.

Edina pravorečna napaka se je pojavila na 55,76 sekundah (0,93 minute) posnetka. Novinarka je narobe naglasila besedo *sprejem*. *SSKJ* in *Slovenski pravopis* tukaj zapovedujeta izgovor s krativcem na zadnjem e-ju, torej fonetično zapisano [spre'jɛ:m]. V posnetku lahko slišimo, da

je govorka žG1 besedo sicer naglasila na zadnjem e-ju, vendar ozko in dolgo, torej kot /e/. Fonetični zapis tako naglašene besede, bi izgledal tako: [sprɛ'je:m], kar pa ni v skladu z normo, kot jo določata *Slovar slovenskega knjižnega jezika* in *Slovenski pravopis*.

V posnetku lahko zasledimo naglas pri prevzetem imenu, in sicer je šlo za besedo *Ukrajina*. Govorka je besedo naglasila z ostrivcem na i, torej kot *Ukrajína*. Slovenski pravopis dovoljuje takšen izgovor oziroma je to tudi edina oblika, ki jo navaja. Če bi želeli ohraniti izvoren naglas te besede, bi morali izgovoriti kot *Úkrajina*. Kot pravi Tivadar v svojem članku, pa je v tem primeru "tudi že v medijskem govoru uveljavljen drugačen naglas, kot v izvornem jeziku, tj. na 1. zlogu." (Tivadar 2005: 219)

5.3 Analiza govorca mG2

Tretji analiziran govorec prihaja iz medijske hiše Vaš kanal in je eden izmed voditeljev oddaje Novice. Poimenovali smo ga mG2. Glede na to, da dela na lokalni televizijski postaji, ki nima posebne šole za govorce, smo pričakovali, da se bo tukaj pojavilo več pravorečnih napak. Naša predpostavka je bila, da bo tukaj slišanih veliko narečno obarvanih besed.

Naša predvidevanja so se izkazala za napačna, saj v posnetku nismo prepoznali nobene pravorečne napake. Vse besede so bile pravilno naglašene. Menim sicer, da so bili slišni vplivi dolenjskega narečja, vendar pa se je to prepoznalo le po načinu izgovorjave govorca.

5.4 Analiza govorke žG2

Kot zadnjo smo analizirali še eno žensko govorko, imenovano žG2, ki dela kot novinarka na Vašem kanalu in je voditeljica Novic. Tako kot pri prejšnjem govorcju smo tudi tukaj pričakovali veliko napak. Predpostavljali smo tudi, da bo pri njej slišen vpliv dolenjščine.

V posnetku smo zasledili samo eno pravorečno napako, in sicer na 94,59 sekundah (1,57 minut) posnetka. Šlo je za izgovor besede *sveta* v besedni zvezi *sveta regije*. Voditeljica je besedo izgovorila s polglasnikom, njen izgovor bi zapisali takole: [s'vəta]. Glede na *Slovenski pravopis* in *SSKJ* je takšen izgovor napačen. Pravilno bi se beseda naglasila z ostrivcem na -e, torej *svéta*. Pri govorki je prišlo do hiperkorektnosti oziroma do krajšanja samoglasnika.

Po mojem mnenju se voditeljica zelo trudi za knjižno izgovorjavo, vendar lahko brez težav slišimo, da govorka prihaja iz območja Dolenjske.

5.5 Naglaševanje števnikov na -najst

Na vseh štirih posnetkih so se velikokrat pojavili števniki, ki se končajo z -najst. *Slovar slovenskega knjižnega jezika* in *Slovenski pravopis* se v določevanju naglasa teh besed razlikujeta. Zanimalo nas je, po katerem izmed jezikovnih priročnikov se govorniki zgledujejo in koliko je izgovor poenoten glede na nacionalno in lokalno televizijsko postajo.

Pri govorniku mG1 smo našli štiri števnike na -najst. Govornik je vse štiri naglasil na prvem delu besede, torej kot *trínajst*. Enako so te števnike izgovorili tudi preostali tri govorniki. *SSKJ* sicer dovoljuje tudi naglas na koncu besede, torej *trinájst*, v *Slovenskem pravopisu* kot pravilno najdemo samo eno obliko, in sicer *trinájst*.

V nasprotju s *SSKJ*-jem *Slovenski pravopis* kot pravilno navaja samo izgovorjavo števnikov na -nájst z naglasom na zadnjem delu besede, torej z ostrivcem na -a. Na takšen način se izgovarjajo števniki v Beli krajini in na Dolenjskem, kar pa se v teh posnetkih ni potrdilo.

Glede na slišano v analiziranih posnetkih, bi rekli, da je oblika, ki jo uporabljajo govorniki v javnih medijih, očitno v širši rabi tudi med prebivalci Slovenije, zato so se tudi voditelji odločili za to varianto.

6 Perceptivna (anketna) analiza izbranih posnetkov

Zanimalo nas je, kako pravorečne napake v javnih medijih dojemajo mladi študenti, ki se sicer ne ukvarjajo z jezikoslovjem. Izbrali smo si skupino šestih študentov, ki prihajajo z različnih fakultet, njihova starost pa je od 22 do 24 let. Vsi trenutno študirajo v Ljubljani, doma pa so iz Bele krajine. Odločili smo se za tri moške in tri ženske. Sestavili smo vprašalnik, ki se je nanašal na posnetke štirih analiziranih govorcev, nekatera vprašanja pa so bila povezana z njihovim spremljanjem novic na lokalnih in nacionalni televiziji ter njihovim dojetjem govora v javnih medijih. Zanimalo pa nas je tudi, če bi lahko iz slišanih posnetkov prepoznali narečno pripadnost govorcev. Vprašalnik je dodan med priloge. Izpolnjevali so ga študentka prava, študentka biologije, študent logopedije in surdopedagogike, študentka specialne in rehabilitacijske pedagogike in dva študenta strojništva.

6.1 Pokrajinska pripadnost

Vseh šest članov raziskovalne skupine prihaja iz jugovzhodne Slovenije, natančneje iz Bele krajine. Namerno smo izbrali vseh šest študentov iz tega konca Slovenije, saj sem tudi sama

doma v Beli krajini in dobro poznam naše narečje. Belokranjci večino besed naglašujemo podobno kot prebivalci sosednje Hrvaške, kar niti ni tako presenetljivo, saj živimo tako rekoč ob meji. Zanimalo nas je, ali lahko mladi ljudje, ki niso jezikoslovci, ločijo belokranjsko naglašene besede od pravilnega knjižnega izgovora.

6.2 Prepoznavanje pravorečnih napak

Vsem šestim sodelujočim v raziskavi, smo skupaj z vprašalnikom poslali tudi posnetke. Prosili smo jih, da posnetke poslušajo in za vsakega govorca izpišejo besede, ki se jim bodo zdele napačno naglašene. Pričakovali smo, da bodo napake slišali, vendar pa smo bili tudi prepričani, da bodo izpisali tudi pravorečno popolnoma pravilne besede. Naša domneva je bila, da se jim bodo besede zdele napačno naglašene zato, ker jih sicer v Beli krajini naglašujemo drugače in so tega izgovora navajeni.

6.2.1 Posnetek govorca mG1

V posnetku govorca imenovanega mG1 so sodelujoči v raziskavi našli od nič do osem napak. Dva študenta v posnetku nista slišala nobene pravorečne napake, dva sta slišala po eno napako, eden je zasledil dve, ena študentka pa je izpisala osem besed. Razmerje med številom najdenih napak smo prikazali z grafikonom.

Moder del prikazuje študenta, ki je našel dve napaki, rdeč del pa študentko, ki jih je našla osem. Vijoličen del prikazuje dva študenta, ki nista našla nobene napake, zelen del pa je namenjen prikazu dveh študentov, ki sta izpisala vsak po eno napako.

Samo eden od šestih študentov je izpisal besedo, ki je bila glede na našo analizo, napačno izgovorjena. Gre za besedo *popoldneva*. Dva od šestih sta kot napačno izpisala besedo *poškodovancev*, prav tako dva pa sta izpisala besedo *zagorel*. Nad rezultati smo bili presenečeni, saj smo pričakovali, da bo več sodelujočih prepoznalo napačno izgovorjeno

besedo *popoldneva*. Beseda *poškodovancev* se jim je zdela napačno izgovorjena, ker bi sami dali naglas na drugi *o*, torej *poškódovancev*. Opazimo, da bi tukaj prišlo do hiperkorekcije.

Pri besedi *zagorel* jih je zmotilo, da je bil naglašen *o*. Oba študenta sta pričakovala, da se ta beseda pravilno izgovori z naglasom na *e*. Sklepali smo, da jih je pri tej besedi zmotilo dejstvo, da gre za premični naglas. Glagol *zagoreti* je namreč glede na SSKJ naglašen z ostrivcem na *-e*. Kadar pa beseda preide v deležnik na *-l*, se naglas premakne nazaj, in sicer dobimo široki in dolgi *-o*.

Zdelo se nam je zanimivo, da sta bili kot napačni izpisani ravno ti dve besedi, ki bi ju Belokranjci naglasili enako kot govorec mG1. Sklepamo, da so bili študenti ravno iz tega razloga tudi prepričani, da gre za napačen naglas.

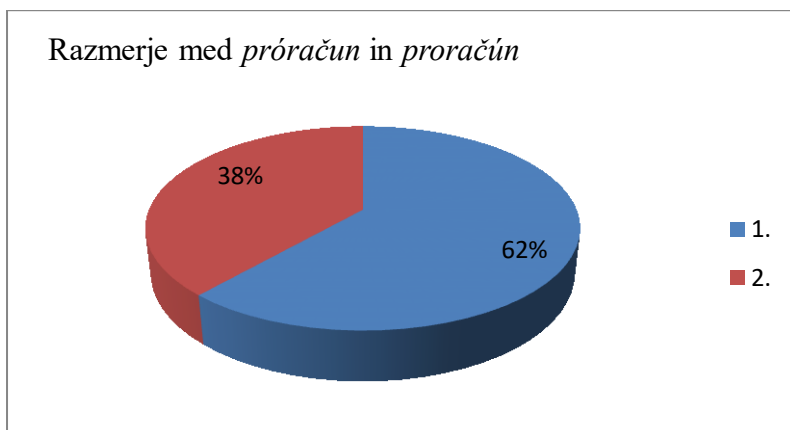
6.2.2 Posnetek govorca mG2

Pri poslušanju govorca mG2 so sodelujoči izpisali manj napak kot pri prvem posnetku. Kar polovica jih ni izpisala nobene napake, medtem ko je ena študentka izpisala eno besedo, dva študenta pa sta izpisala po dve besedi. Tudi tukaj smo se odločili za prikaz števila najdenih napak z grafikonom.

Polovica sodelujočih študentov v posnetku ni zasledila nobene pravorečne nepravilnosti, kar je v skladu z našo analizo, saj tudi sami nismo odkrili nobene napake. Ta del je v grafikonu prikazan z modro barvo. Rdeč del grafikona prikazuje dva študenta, ki ju je zmotil izgovor dveh besed, zelen del pa prikazuje študentko, ki je slišala eno napačno naglašeno besedo. Študentje so kot napačno izgovorjene izpisali naslednje besede: *Šentjernej*, *bolj*, *proračun*, *centra*. Besedo *bolj* sta izpisala dva študenta.

Ustavili bi se pri besedi *proračun*. Govorec mG2 je besedo izgovoril kot *proračún*, študentki pa se knjižno pravilna zdi oblika *próračun*. Tako *Slovar slovenskega knjižnega jezika* kot tudi *Slovenski pravopis* dovoljujeta oboje. V GOS-u, korpusu govornjene slovenščine, smo preverili, kateri izgovor prevladuje v posnetkih objavljenih na korpusu. Pri iskanju po standardiziranem zapisu smo dobili 39 zadetkov. Poslušali smo vsakega posebej ter ugotovili, da prevladuje izgovor *próračun*. Razmerje med pogostostjo rabe obeh izgovorov smo ponazorili z grafikonom.

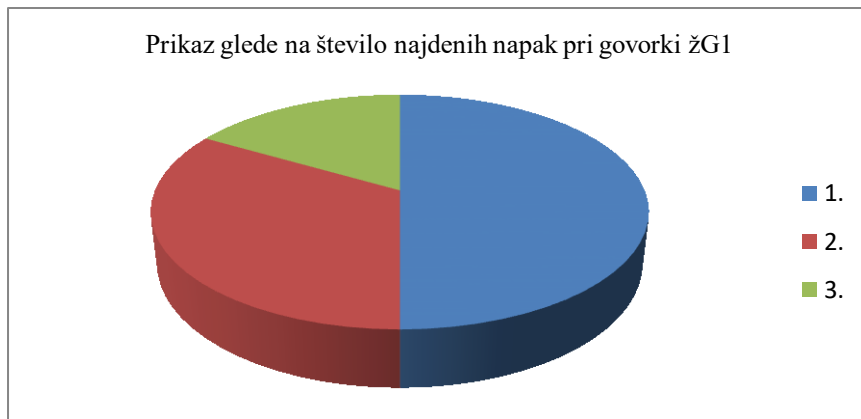

V štiriindvajsetih zadetkih lahko slišimo izgovor *próračun*, medtem ko v petnajstih zadetkih dobimo izgovor *proračún*. Izgovor z naglasom na črki *o* je torej glede na GOS pogostejši, saj je tako naglašanih 62% zadetkov.

Na podoben primer naletimo tudi pri besedi *centra*. Tudi tukaj oba že omenjena jezikovna priročnika dovoljujeta obe obliki, torej *céntra* in *cêtra*. Govorec mG1 je uporabil obliko *céntra*, medtem ko bi študentka to besedo izgovorila s širokim e-jem, torej *cêtra*.

6.2.3 Posnetek govorke žG1

Med poslušanjem posnetka govorke žG1, trije od šestih niso slišali nobene pravorečne napake. Dva študenta sta zapisala po eno napako, medtem ko je ena študentka izpisala šest napak. Nobeden izmed njih ni izpisal iste napake, kot smo jo izpisali v naši analizi. Kot napačno izgovorjene so izpisali besede *izstrelilo*, *zagotovil* (to besedo sta izpisali dve študentki), *pokopan*, *v rokah*, *prihodom*, *eksplozija* in *obiskal*. Tudi tukaj smo se odločili za prikaz z grafikonom.

Modra barva prikazuje tri študente, ki niso zasledili nobene pravorečne napake. Rdeča barva označuje dva študenta, ki sta slišala vsak po eno napako, zelena barva pa prikazuje študentko, ki je našla največ, to je šest napak.

Študentka, ki je kot pravorečno napačno navedla besedo *eksplozija*, bi to besedo naglasila z ostrivcem na *o*. SSKJ in Slovenski pravopis takšnega izgovora sicer ne prepovedujeta, vendar pa za bolj pravilno štejeta rabo besede *eksplozija* z ostrivcem na črki *i*.

6.2.4 Posnetek govorki žG2

Ob poslušanju četrtega posnetka, torej govorki žG2, so sodelujoči študentje izpisali naslednje besede: *agenciji*, *centra*, *zavoda* in *sveta*. Trije niso izpisali nobene napake, medtem ko sta dva študenta izpisala vsak po eno, ena študentka pa dve napaki. V zgoraj opravljeni analizi govorki žG2 sem kot pravorečno napačno označila besedo *sveta*, ki jo je ena izmed študentk tudi izpisala.

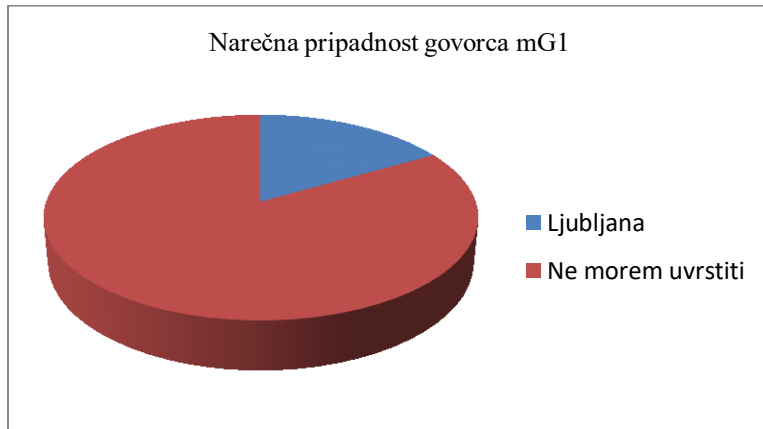
O izgovoru besede *centra* smo že govorili pri govorki mG2, zato se bomo tukaj osredotočili na besedo *agencija*. Govorka v posnetku je besedo izgovorila z naglasom na *-e*, torej *agéncija*. Študentka, ki se ji je zdel takšen izgovor napačen, bi besedo naglasila z ostrivcem na črki *-i*, torej *agencíja*. Na spletnem portalu Fran lahko med zadetki tako pri *SSKJ*-ju kot pri *Slovenskem pravopisu* zasledimo obe varianti, obe pa sta tudi označeni kot enako pravilni.

6.3 Prepoznavanje narečne pripadnosti analiziranih govorcev

Vprašanje, ki smo jim ga zastavili v vprašalniku je bilo, ali lahko iz slišanih posnetkov prepoznajo, iz katerega konca Slovenije prihaja govorec oziroma govorka. Menili smo, da bodo vsi člani raziskovalne skupine prepoznali dolenski naglas pri govorkih mG2 in žG2, da pa ne bodo prepoznali narečne pripadnosti govorcev mG1 in žG1.

6.3.1 Govorec mG1

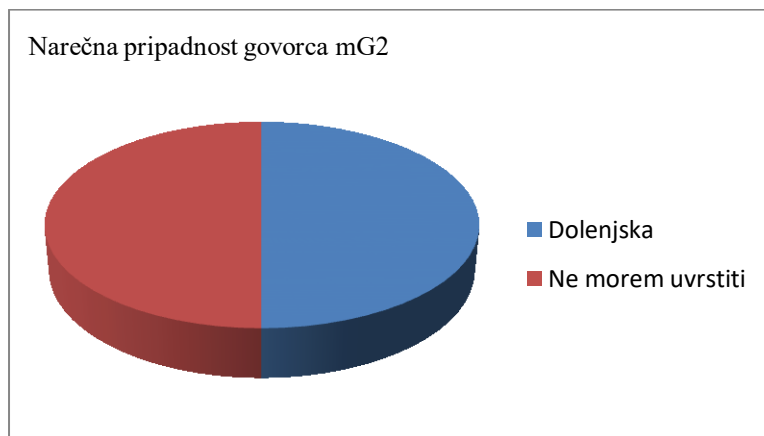
Pri govorcju mG1 je samo eden izmed članov raziskovalne skupine odgovoril, da bi govorcega umestil v območje Ljubljane, ostalih pet članov pa ni prepoznalo govorceve pokrajinske pripadnosti. Govorec sicer prihaja iz Bele krajine, vendar se tega v njegovem govoru ne sliši.

Grafikon prikazuje razmerje med odgovori na vprašanje o prepoznavanju narečne pripadnosti govorcega mG1. Eden od šestih je odgovoril, da govorec izhaja iz Ljubljane, medtem ko ostalih pet govorcega ni uvrstilo v nobeno regijo.

6.3.2 Govorec mG2

Pričakovali smo, da bodo študenti slišali dolenjsko narečje pri govorcju mG2, še posebej zato, ker živijo v neposredni bližini te narečne skupine in jo zato najlažje prepoznajo. Rezultati vprašalnika so prikazani v grafikonu.

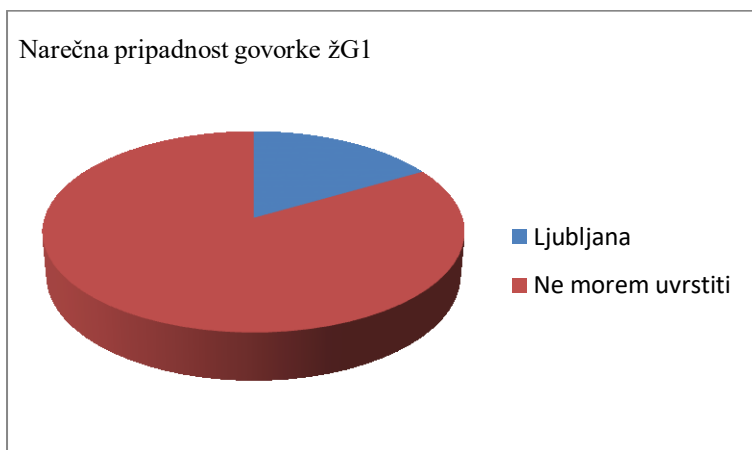

Polovica študentov je v vprašalniku napisala, da so pri govorcju mG2 prepoznali, da gre za govorcega iz območja Dolenjske. Polovica pa govorcega ni uvrstila v nobeno pokrajinsko skupino. Govorec mG2 se zelo trudi pri izgovorjavi, zato je njegova narečna pripadnost manj slišna, kljub temu pa lahko slišimo, da prihaja iz Dolenjske.

6.3.3 Govorka žG1

Govorka žG1 prihaja iz Primorske, vendar se po slišnem posnetku, po mojem mnenju, tega ne sliši. Po izgovoru bi jo prej uvrstili na območje Ljubljane.

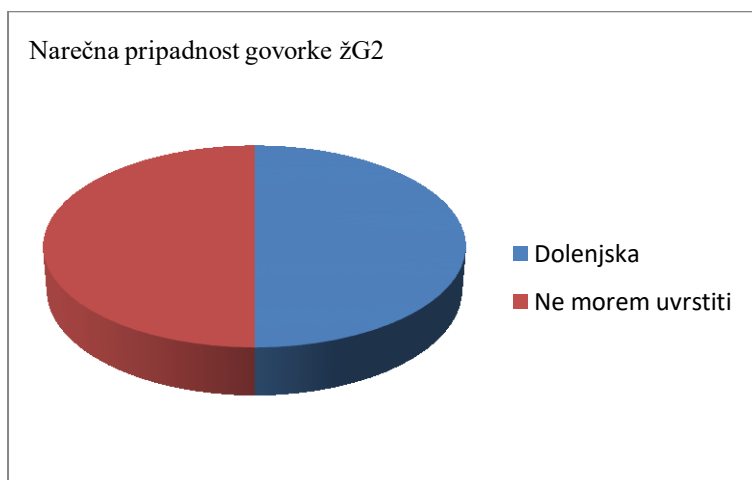
Od šestih študentov je le eden odgovoril, da bi govorko uvrstil v osrednjeslovensko skupino, torej v območje Ljubljane. Ostalih pet je odgovorilo, da govorko žG1 ne morejo uvrstiti v nobeno pokrajinsko skupino.

Zgoraj je prikazano razmerje med odgovori šestih sodelujočih.

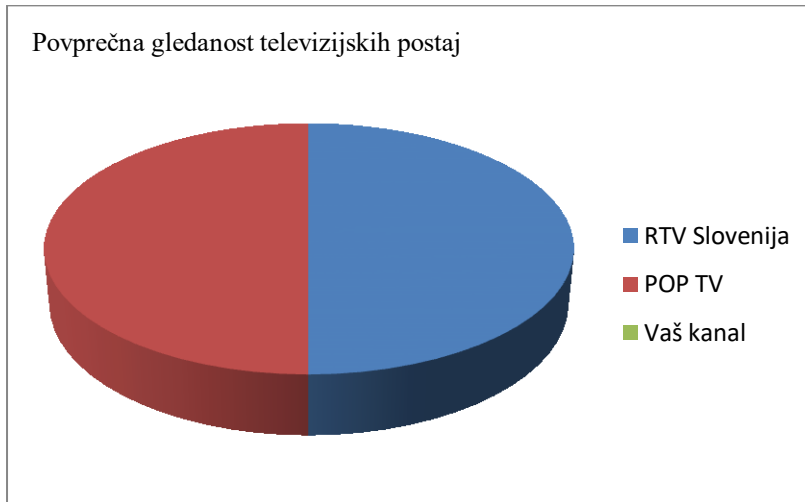
6.3.4 Govorka žG2

Pri govorki žG2 smo pričakovali enake rezultate kot pri govorku mG2. Glede na vprašalnike so bila naša pričakovanja pravilna. Polovica intervjuvancev je odgovorila, da bi govorko umestila na Dolenjsko, polovica pa je ni uvrstila v noben del Slovenije. Spodnji grafikon prikazuje rezultate vprašalnika za govorko žG2.

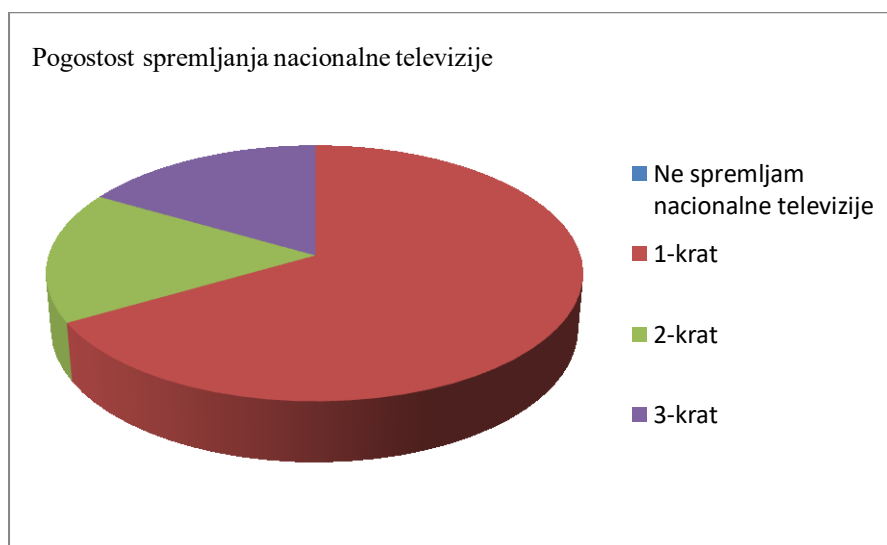
6.4 Povprečna gledanost lokalne v primerjavi z nacionalno televizijsko postajo

V vprašalniku namenjenemu šestim študentom smo jih povprašali tudi o tem, katero televizijsko postajo večkrat in kako pogosto spremljajo. Televizijska postaja z večjo gledanostjo ima seveda večji jezikovni vpliv na prebivalce, saj ljudje prevzamejo izgovor besed glede na slišano v samih oddajah.

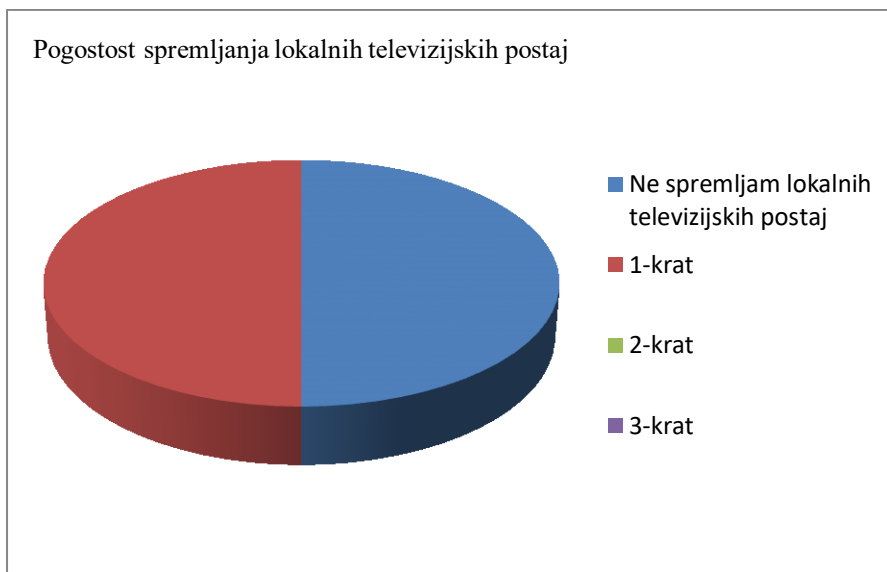
Zgornji grafikon prikazuje rezultate vprašalnika. Polovica intervjuvancev najpogosteje spremlja novice na televizijski postaji RTV Slovenija, polovica pa na POP TV. Televizijske postaje Vaš kanal nihče od intervjuvancev ne spremlja redno.

Zanimalo nas je tudi, kako pogosto, oziroma bolj natančno, kolikokrat na teden, spremljajo katero izmed televizijskih postaj. Najprej bomo prikazali pogostost gledanja nacionalne televizije.

Rezultati so pokazali, da vseh šest sodelujočih v raziskavi, spremlja program nacionalne televizije vsaj enkrat na teden. Eden od šestih jo spremlja trikrat na teden, eden pa dvakrat. Ostali štirje spremljajo televizijski program na nacionalni televiziji enkrat na teden.

Odgovori glede spremljanja lokalne televizijske postaje so bili sledeči: trije od šestih študentov ne spremljajo programa na lokalnih televizijskih postajah oziroma ga spremljajo manj kot enkrat na teden, ostali trije pa program gledajo enkrat na teden. Rezultate prikazuje spodnji grafikon.

Vprašalnik je pokazal, da mladi, stari od 22 do 24 let, bolj pogosto spremljajo nacionalno televizijsko postajo.

6.5 Vpliv narečja v javnem govoru

Zadnje vprašanje v vprašalniku je bilo namenjeno raziskavi tega, koliko je po mnenju intervjuvancev v javnem medijskem prostoru prisoten vpliv narečja.

Štirje so odgovorili, da po njihovem mnenju narečje v medijih ni prisotno oziroma je prisotno v majhni meri. Dva pa sta odgovorila, da je po njunem mnenju prisotnega preveč narečnega izgovora. Izpostavila sta predvsem radijske govorce in pogovorne televizijske oddaje. Gre za študentko specialne in rehabilitacijske pedagogike ter študenta logopedije in surdopedagogike.

7 Preverjanje hipotez

Po končanem raziskovalnem delu smo preverili svoje hipoteze, ki smo si jih postavili na začetku.

V svoji prvi hipotezi smo predvidevali, da se bo v oddaji Dnevnik na RTV Slovenija pojavilo manj napak kot v oddaji Novice na Vašem kanalu. Naša hipoteza se je izkazala za napačno, saj so se pri obeh voditeljih Dnevnika skupno pojavile tri pravorečne napake, medtem ko sta se pri voditeljih Novic pojavili le dve. Kljub temu smo z rezultati zadovoljni, saj je glede na dolžino posnetkov pri obeh televizijskih oddajah, to zelo malo napak.

Druga hipoteza je bila povezana z narečno pripadnostjo govorcev. Naše mnenje je bilo, da pri nobenem izmed govorcev ne bo slišna. Tudi to hipotezo smo ovrgli. Pri obeh voditeljih na Vašem kanalu se je dalo prepoznati dolenjsko narečje. To še dodatno dokazujejo rezultati, pridobljeni s pomočjo raziskovalne skupine. Kar polovica vprašanih je namreč prepoznala pokrajinsko pripadnost obeh lokalnih govorcev na osnovi melodije in drugih besedilnofonetičnih parametrov.

Sklepali smo, da voditelji poznajo in pri svojem delu tudi uporabljajo jezikovne priročnike, kot so *Slovenski pravopis*, *Slovenska slovnica* in *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. Ta hipoteza se je izkazala za pravilno. V opravljenih intervjujih z vsemi štirimi govorci smo prišli do podatkov, da poznajo in uporabljajo jezikovne priročnike, še posebej spletni *Slovenski pravopis* in *SSKJ*.

Naša naslednja hipoteza je bila povezana z zaznavanjem pravorečnih napak in zavedanjem letih. Menili smo, da gledalci pravorečne napake govorcev zaznajo in da se tega zavedajo tudi govorcev, ki si ravno zato prizadevajo za pravilno izgovorjavo. To hipotezo lahko delno potrdimo. Intervjuji z govorcev so pokazali, da so po njihovem mnenju gledalci dovzetni za pravorečne napake in da jih te zmotijo. Raziskava s šestimi študenti pa je pokazala, da mladi težko prepoznajo, katere besede so napačno naglašene. Večina namreč med poslušanjem posnetkov ni zasledila pravorečnih napak, oziroma so se jim zdele napačno naglašene besede tiste, ki so bile v skladu s knjižnim izgovorom. Po našem mnenju je tukaj predvsem viden vpliv narečij in premajhen poudarek na učenju pravorečja v šolah in na fakultetah.

Predzadnja hipoteza se je nanašala na skrb za pravilen izgovor besed v medijih. Naše mnenje je bilo, da se ta povečuje in da medijske hiše veliko pripomorejo k pravilnemu izgovoru. To hipotezo lahko delno potrdimo. Po mnenju novinarke RTV Slovenija, le-ta namreč iz leta v

leto posveča pravilnemu izgovoru vse manj truda. Nasploh pa se ji zdi, da za knjižni jezik slabo skrbijo lokalne televizijske postaje. Glede tega se z njo strinja tudi voditeljica na Vašem kanalu, ki pa je sicer prepričana, da je RTV tisti, ki pravilnemu izgovoru posveča največ pozornosti. Vsi štirje novinarji so si enotni v tem, da bi morali vodilni pri obeh medijskih hišah pravorečju posvetiti več pozornosti.

Zadnja hipoteza se je navezovala na mlade in njihovo spremljanje nacionalne in lokalne televizijske postaje. Naše mnenje je bilo, da mladi bolj pogosto spremljajo nacionalno televizijo. Hipoteza se je izkazala za pravilno, saj je raziskava pokazala, da mladi lokalne televizije sploh ne spremljajo oziroma jo spremljajo zelo malo. Samo polovica sodelujočih v raziskavi spremlja program na lokalni televizijski postaji enkrat tedensko, medtem ko nacionalno televizijo gledajo tudi do trikrat na teden.

8. Zaključek

V svojem diplomskem delu sem se ukvarjala s pravorečno primerjavo štirih govorcev, dveh iz Vašega kanala in dveh iz RTV Slovenija. Za potrebe svoje raziskave sem z njimi opravila intervjuje, v diplomsko delo pa sem vključila tudi rezultate sodelovanja s šestimi študenti drugih študijskih smeri.

Nad rezultati, ki jih je pokazala raziskava, smo pozitivno presenečeni, saj smo pričakovali, da bomo v posnetkih govorcev našli več pravorečnih napak. Kljub različnim mnenjem govorcev, sama menim, da se stanje v slovenskem javnem prostoru izboljšuje. Med spremljanjem informativnih oddaj na različnih televizijskih postajah zasledimo veliko manj pravorečnih napak, kot smo jih nekaj let nazaj.

Bili pa smo presenečeni nad rezultati raziskovalne skupine. Pričakovali smo, da bo vsaj polovica študentov zaznala pravorečne napake govorcev. Menimo, da je tukaj predvsem viden vpliv narečja in premajhno znanje o pravorečju nasploh. Tudi javni govorci vplivajo na širjenje zavesti o pravilni knjižni izreki, zato se nam zdi pomembno izpostaviti, da lahko tokrat vse štiri govorce pohvalimo.

V širjenje zavesti o knjižni izreki bo potrebno vložiti veliko truda. Mislim, da so medijske hiše na pravi poti, vendar seveda le v primeru, če ne bodo svoje skrbi za pravilen izgovor popolnoma opustile. Bi pa bilo skorajda nujno povečati obseg učnih ur v osnovnih in srednjih šolah, namenjenih glasoslovju, saj imajo mladi dandanes s tem veliko težav.

Za konec pa prilagamo misel jezikoslovca Jožeta Toporišiča, avtorja *Slovenske slovnice*: "*Mislim, da bi se morali Slovenci v celoti bolj zavedati, da je knjižni jezik dragocenost, da nam omogoča neovirano in glede na druge jezike nemanjvredno izražanje svojih misli in čustev, zato se moramo potruditi, investirati v jezikovno kulturo in biti zavedni člani slovenske knjižne jezikovne skupnosti.*" (Vir: arhiv RTV Slovenija, oddaja *Samotni hodec skozi neprijazni čas, portret akademika Jožeta Toporišiča*)

9. Viri in literatura

- Toporišič, Jože, 2000: *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzorja
- Tivadar, Hotimir, 2006: Slovenski medijski govor v 21. stoletju in pravorečje – RTV Slovenija vs. komercialne RTV-postaje. Praga: Filozofska fakulteta Karlove univerze.
- Tivadar, Hotimir, 2008: Pravorečje, knjižni jezik in mediji. Pezdirc, Mateja (ur.): *Slovenski jezik, literatura, kultura in mediji. 44. seminar slovenskega jezika, literature in kulture: zbornik predavanj*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete.
- Tivadar, Hotimir, 2003: *Govorjena podoba slovenskega knjižnega jezika – pravorečni vidik*: magistrsko delo. Ljubljana (Praga): Oddelek za slovenistiko Filozofske fakultete.
- *Slovenski pravopis*, 1994. Ljubljana: SAZU
- www.rtv slo.si (arhiv oddaj, zgodovina radia in televizije)
- www.vaskanal.com (arhiv oddaj, pokritost, 25 let TV Vaš kanal)
- www.uradni-list.si (Zakon o Radioteleviziji Slovenija)
- www.fran.si

10. Priloge

10.1 Vprašalnik za perceptivno (anketno) analizo

1. Iz katerega dela Slovenije prihajate?

2. Kaj študirate?

3. Ali ste v posnetku slišali kakšno pravorečno napako? Če da, napačno naglašeno besedo/-e izpišite.

- 1. Posnetek mG1:
- 2. Posnetek mG2:
- 3. Posnetek žG1:
- 4. Posnetek žG2:

4. Bi lahko po slišanjem ugotovili iz katerega konca Slovenije prihaja govorec/govorka?

- 1. Posnetek mG1:
- 2. Posnetek mG2:
- 3. Posnetek žG1:
- 4. Posnetek žG2:

5. Na kateri televizijski postaji največkrat spremljate novice?

6. Kolikokrat na teden povprečno gledate program na nacionalni televiziji?

7. Kolikokrat na teden povprečno gledate program na kateri izmed lokalnih televizijskih postaj?

8. Je po vašem mnenju v javnem govoru prevečkrat prisoten vpliv narečja/slenga?